16.6.2025

Puolustusvaliokunnalle

Eduskunta 18.6.2025

E 32/2025 vp Valtioneuvoston selvitys: Kemikaalit; REACH-asetuksen (EY N:o 1907/2006) mukainen rajoitus koskien lyijyn käyttöä ammuksissa ja kalastusvälineissä

Apulaisosastopäällikkö Sara Kajander, Puolustusministeriö

Tausta

Puolustusvaliokunta on pyytänyt 18.6.2025 järjestettävään kuulemiseen liittyen puolustusministeriöltä kirjallista asiantuntijalausuntoa valtioneuvoston selvityksestä REACH-asetuksen mukaisesta rajoituksesta koskien lyijyn käyttöä ammuksissa ja kalastusvälineissä.

Komissio antoi 20.2.2025 REACH-asetuksen mukaisen rajoitusehdotuksen koskien lyijyn käyttöä ammuksissa ja kalastusvälineissä. Rajoitusehdotuksen käsittely REACH-asetuksen nojalla asetetussa komiteassa alkoi 27.2.2025, jolloin komissio esitteli rajoitusehdotuksensa. Komissio on antanut jäsenmailta saadun asiantuntijapalautteen perusteella päivitetyn version ehdotuksesta 14.4.2025. Asian käsittelyn yhteydessä eräät muut jäsenmaat ovat tuoneet esille puolustukseen liittyviä näkökohtia, kun aiemmin näitä on esittänyt vain Suomi. Ehdotusta koskeva äänestys järjestetään todennäköisesti vasta loppuvuodesta 2025.

Suomi on johdonmukaisesti ja aktiivisesti nostanut Euroopan kemikaaliviraston (ECHA) lyijyn käyttörajoitusehdotuksen valmistelun aikana esiin huoliaan ehdotuksen vaikutuksista maanpuolustukseen ja sotilaalliseen huoltovarmuuteen, sekä pyrkinyt vaikuttamaan sen pohjalta valmisteltuun komissioon ehdotuksen. ECHA:n alkuperäinen ehdotus, jolla olisi rajattuja poikkeuksia lukuun ottamatta kielletty lyijyluotien käyttö kokonaan, olisi merkittävästi heikentänyt vapaaehtoisen maanpuolustuksen toimintaedellytyksiä Suomessa ja vähentänyt lyijyluotien tuotantokapasiteettia ja sitä kautta sotilaallista huoltovarmuutta.

Komission 20.2.2025 julkaistu ehdotus poikkeaa merkittävästi ECHA:n alkuperäisestä esityksestä. Suomen esittämät huolet on olennaisilta osin huomioitu. Metsästyksessä lyijyhaulien ja -luotien käyttö päättyisi ehdotuksen mukaan pääsääntöisesti siirtymäajan jälkeen.

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Puolustusministeriö
PL 31
FI-00131 Helsinki
Finland

Käyntiosoite
Besöksadress
Office
Eteläinen Makasiinikatu 8
00130 Helsinki
Finland

Puhelin
Telefon
Telephone
0295 16001
Internat. +358 295 16001

Faksi
Fax
Fax
(09) 160 88244
Internat. +358 9 160 88244

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet
kirjaamo@defmin.fi
www.defmin.fi

Suomen vaikuttamistyötä ovat koordinoineet sosiaali- ja terveysministeriö sekä ympäristöministeriö. Vaikka asian edistämiseen on osallistunut suuri muitakin joukko valtioneuvoston organisaatioita ja asiatuntijoita, puolustusministeriö haluaa erityisesti nostaa esille erinomaisen ja rakentavan yhteistyön edellä mainittujen kanssa.

Puolustusministeriön lausunto

Suomen tavoitteena on varmistaa, että REACH-asetuksen mukainen lyijyn käyttörajoitusehdotus mahdollistaa jatkossakin sotilaallisen huoltovarmuuden kannalta riittävän lyijyluotien tuotannon ja osana puolustuskyvyn ylläpitämistä tapahtuvan vapaaehtoisen maanpuolustuksen ampumaharjoittelun ulkoampumaradoilla. Lisäksi Suomi on esittänyt, että ampumaratojen ympäristönsuojeluun liittyvät riskienhallintavaatimukset tulisi voida määritellä kansallisesti. Komission ehdotuksessa on huomioitu nämä vaatimukset.

Esitykseen mukaan poikkeusta, jolla mahdollistetaan lyijyluotien käyttö ulkoampumaradoilla, kuitenkin tarkastellaan uudelleen 10 vuoden kuluttua. Tämä on puolustusministeriön näkemyksen mukaan hyväksyttävissä, jos poikkeus kuitenkin on tarkoitettu lähtökohtaisesti pysyväksi. Tältä osin ehdotukseen on edelleen syytä vaikuttaa.

Komission ehdotuksessa on huomioitu myös joitain muita Suomen esittämiä muutostarpeita, kuten poikkeukset tietyille metsästyksessä käytetyille luotityypeille. Ehdotuksessa on kuitenkin edelleen tiettyjä ongelmallisia kohtia, jotka teollisuuden sopeutumisen näkökulmasta liittyvä erityisesti lyhyisiin siirtymäaikoihin ja merkintävaatimuksiin, sekä harrastajien kannalta tärkeään reunasytytteisten .22 kaliiperin luotien tuotannon jatkuvuuteen. Puolustushallinnon näkökulmasta .22 LR luotien suosio harrastajien keskuudessa tekee niistä keskeisen ampumataidon kehittämisen ja ylläpidon kannalta. Suomen kantaan sisältyy ehdotus, että ennen 10 vuoden siirtymäajan loppumista tarkasteltaisiin erikseen korvaavien materiaalien saatavuutta, taloudellisuutta ja suorituskykyä. Tarkastelu tulisi tehdä riittävän aikaisin ennen siirtymäajan päättymistä, jotta vältetään jatkoinvestointeihin liittyvä epävarmuus sekä tuottajien että käyttäjien näkökulmasta.

Ehdotuksen sisältö on lukuisten muutosten ja poikkeusten takia hieman sekava, mistä saattaa aiheutua tulkintaepäselvyyksiä. Olisi toivottavaa, että kirjausten muotoa selkeytetään.

Yhteenvetona, puolustusministeriön näkemys on, että Suomen esittämät, maanpuolustukseen liittyvät huolet on olennaisilta osin huomioitu komission ehdotuksessa. Ehdotuksen jatkokäsittelyssä on kuitenkin edelleen syytä vaikuttaa eräisiin Suomen kannalta haasteellisiin kohtiin, sekä ehdotuksen selkeyttämiseen.

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Puolustusministeriö
PL 31
FI-00131 Helsinki
Finland

Käyntiosoite
Besöksadress
Office
Eteläinen Makasiinikatu 8
00130 Helsinki
Finland

Puhelin
Telefon
Telephone
0295 16001
Internat. +358 295 16001

Faksi
Fax
Fax
(09) 160 88244
Internat. +358 9 160 88244

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet
kirjaamo@defmin.fi
www.defmin.fi